

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DE

MONTENEGRO

Службени орган Краљевине Црне Горе

Journal Officiel du Royaume de Montenegro

La Voix de Montenegro...
PRIX de l'abonnement pour six mois pour la France: 3 fr. — pour l'Étranger: 5 fr.

Неји код Париза, 14. јануара 1919.

Neully-sur-Seine, le 27 janvier 1919.

9. (22.) јануара 1919.

Његово Величанство Краљ Господар, дознавши за гониме догађаје који се данас одигравају по Црној Гори, а у жељи да се прекине крвопротоци, упутио је, преко г. Војводе Бока Петровића, ову поруку Црногорцима:

Мом драгом народу,

Прекићам вас, останите мирно на своје домове! Немојте се оружјем одупирати онијем четама које иду за тијем да зграбе владу у нашој земљи.

Од стране високих представника Савезних држава добио сам највише увјерење да ће се, у врло брзом року, народу црногорском пружити погодна прилика да слободно изјави о томе каква ће бити будућа његова владавина.

Од моје стране, саопшти, војводи, народу да ћу се драговољно повиновати тој његовој одлуци.

НИКОЛА

Ово саопштење одобрила је у својој јучерашњој сједници Конференција Мира у Паризу и дала је своје овлаштење да се упути у Црну Гору.

22 Janvier 1919.

Sa Majesté le Roi de Monténégro, informé des incidents tragiques qui désolent actuellement son pays, et désireux d'arrêter l'effusion du sang, vient par l'intermédiaire de M. le Voïvode Bojo Petrovitch d'adresser à son peuple le message suivant:

A mon cher Peuple,

Je vous supplie de rester tranquillement chez vous et de ne pas vous opposer, par les armes, aux troupes qui cherchent à s'emparer du gouvernement de notre pays. J'ai reçu les plus hautes assurances des hauts représentants des Pays Alliés que, très prochainement, une bonne occasion sera offerte au peuple monténégrin de se prononcer librement sur la forme politique de son futur Gouvernement.

Et pour ma part, dites lui que je me rangerai avec plaisir à cette décision.

NICOLAS

Ce message a été approuvé par la Conférence de la Paix dans sa séance d'hier et c'est elle qui en a autorisé l'envoi au Monténégro.

СЛУЖБЕНИ ДИО

М И

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Спољних Послова, Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова, Заступника Нашег Министра Правде, а по саслушању Нашег Министарског Савета, на основу члана 21. Закона о чиновницима грађанског реда, постављамо

за Кр. Консула у Риму Вељка Рамадановића, досадашњег вице-консула, са истагом 4. класе IV чина чиновника грађанског реда.

Заступник Нашег Министра Спољних Послова, Наш Министар Просвјете и Црквених Послова, Заступник Нашег Министра Правде, нека изврши овај указ.

Неји код Париза,

24. децембра 1918. (6. јануара 1919.)

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Спољних Послова,
Министар Просвјете и Црквених Послова,
Заступник Министра Правде
д-р Перо Ђ. Шоћ с. р.

М И

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Заступника Нашег Министра Спољних Послова, Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова, Заступника Нашег Министра Правде, постављамо за Кр. Генералног Консула у Женеви, у рану начелника Министарства Спољних Послова, д-ра Ива Јовићевића, досадашњег члана Главне Државне Контроле.

Заступник Нашег Министра Спољних Послова, Наш Министар Просвјете и Црквених Послова, Заступник Нашег Министра Правде, нека изврши овај указ.

Неји код Париза,

25. децембра 1918. (7. јануара 1919.)

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Спољних Послова,
Министар Просвјете и Црквених Послова,
Заступник Министра Правде
д-р Перо Ђ. Шоћ с. р.

М И

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова, Заступника Нашег Министра Спољних Послова, Заступника Нашег Министра Правде, на основу члана 27. Закона о чиновницима грађанског реда, ријешили смо и рјешавамо

да се упразни мјесто професора Велике Државне Гимназије на Цетињу, Душана Тамширића.

Наш Министар Просвјете и Црквених Послова, Заступник Нашег Министра Спољних Послова, Заступник Нашег Министра Правде, нека изврши овај указ.

Неји код Париза,

1. (14.) јануара 1919.

НИКОЛА с. р.

Министар Просвјете и Црквених Послова,
Заступник Министра Спољних Послова,
Заступник Министра Правде
д-р Перо Ђ. Шоћ с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Поводом смрти најмлађег сина Његово Величанства Краља Велике Британије и Цара Индије, Његово Величанство Краљ Господар упутио је телеграфским путем израз свога саучешћа, на који је Његово Величанство Краљ Борђе V веома топлим ријечима захвалио.

— Г. генерал Анто Гвозденовић, Изванредни Посланик и Опунемоћени Министар у Вашингтону, стигао је у Париз 29. децембра (10. јануара).

— Г. Мило Вујовић, Министар Финансија и Грађевина, стигао је у Париз 6. (19.) јануара.

ОТПОР НАСИЉУ

Павиштаји који су последњих дана стигли из Бара, јављају за ове догађаје у Црној Гори:

16. јануара

Око двадесет хиљада Црногораца, од којих је један дио оружан, свогачи су на оружје противу режима уведеног у Црну Гору, као и противу анексије (присаједињена) Црне Горе Србији. Црногорци захтијевају рестаурирање Црне Горе, и право народу да својом судбом слободно располаже. Устаници су преотели од србијанских трупа: Никшић, Подгорицу, Даниловград и Колашин.

Одред устаника из околине Цетиња, дошао бјеше француском команданту да га моли да србијанске трупе напусте Црну Гору, нападнут је од стране србијанских трупа под командом србијанског генерала Миаутиновића и, том приликом, било је много жртава, које рањених које погинулих.

Ситуација у Црној Гори постаје све тежа. Србијанске трупе оружјем присиљавају Црногорце да признају анексију Црне Горе Србији, али сви напора остају им безуспешни.

Борба око Цетиња била је много крвавија по што је раније саопштено. Борба се сада води око Подгорице. Жртве су веома велике.

Користећи се страховитом невољом која је овладала цијелом земљом, србијанске власти дијеле храну и проснају новац али само онијема који изјаве да признају уз њих.

Сви они, који неће да уму оружје противу своје браће која су се дигла да бране свето право своје домовине, бивају побијени (личовани) или стријелани. Тако су на једне само куће близу Цетиња) погинула шесторица.

Црногорски устаници траже рестаурирање своје земље.

* Поштом кућа Поповића са Цетиња у којој је црногорско знамењарство смештено. (Цр. Ср.)

ПРОТЕСТ

ПРЕДСТАВНИЦИМА САВЕЗНИЧКИХ ДРЖАВА НА КОНФЕРЕНЦИЈИ МИРА У ПАРИЗУ
потписан од 527 црногорских грађана који се сада налазе у Француској

Екскеленцијо,

Уочи саме конференције мира, којој је задатак да на земљи успостави слободу и правду, и да, једанпут за свагда, обузда право јачега над слабијим, стигли смо из наше отаџбине, Црне Горе, сваког дана вијести о најжурљивијем насиљу које се врши над становништвом те најмање и најслабије савезничке земље. Без обзира на то, што је Црна Гора 1914. ступила у рат за праведну ствар братске Краљевине Србије и за ослобођење и уједињење југословенског племена; без обзира на то што је у току 18 мјесеца, подносећи надчовјечанске муке и патње, непа гладна, сола и ненаоружана својом водила крваву борбу противу општег непријатеља уз раме са осталим Савезницима; без обзира, најзад, на то, што је концем 1915. Црна Гора сасла већи дио српске војске од коначне катастрофе, жртвујући све што је имала, ни и сами свој опстанак, — данас та мученичка земља, која је свакако заслужила право на заштити од стране својих мобилних Савезника, позорница је непада бруталне силе.

Одавно земљина Србија врши у савезничким земљама најоружаније интриге и шире подружнице клевете против Црне Горе. Да би циљам био још већи, ове године су од катане влада Краљевине Србије у циљу интригања и клеветана против Србије и савезничких држава Црне Горе основала такозвану Црногорски одбор за народно уједињење.

Већ су три мјесеца, овако неспирително поштом са црногорског амбасишта, а влада Краљевине Србије послала у Црну Гору своје трупе. Ништа је, нажалост, био други задатак да српски суверенитет Црне Горе, а који Уставни закон црногорске, не раскидајући законске установе у земљи иако су исте гарантоване од стране Савезника.

У Црној Гори објарују се легалне установе и инсценирају се од стране српских војних власти еквивоци, који немају никакве законске основе, а којима се жељи фалсификовати права воља црногорског народа.

Циљ свега овога јесте:

да се омећу толико пута свечано прокламоване обавезе Савезника према Црној Гори т. ј. неоп интегрално рестаурирање;

да се Црна Гора насилничким путем присаједини Србији и да у будућу југословенску државну заједницу уђе, не као равноправни члан, него као роб, што се противи њеној независности и достојанству као самосталне државе; и

да Црна Гора, иако ратујућа и савезничка земља, не буде представљена на будућој конференцији мира, те да из тогва, у историји незапамћен начин нестане њене државне самосталности.

На основу горе изложеног црногорски грађани, који се налазе у Француској, имају част подијелити Вашој Екскеленцији протест:

противу насиља, које данас влада у Црној Гори;

противу фалсификована воље народне у Црној Гори и насилничког покушаја за уништење њеног суверенитета, који је она једини на Балкану остварила у току скоро шест вјекова; и

противу интрига које води земљина Србија, којима је циљ да Црна Гора не буде престављена на будућој конференцији мира.

У исто вријеме имамо част ателовати код Ваше Екскеленције, да начело слободног опредељења народа буде у потпуности прилијењено не само у питању Црне Горе него и свих југословенских земља, подрзумљујући ту и Србију, како у конститутивној организацији, тако и у уређењу спољних односа југословенске заједнице. То је једини начин, да будућа југословенска држава буде гаранција мира, реда и стабилности те солидарног основаца за будућу политичку споразума на Балкану.

Протест, који горе саопштавамо, упућен је свијем главним представницима Великих Сила на Конференцији Мира у Паризу.

Сви, којима је упућен, одговорили су писмено и потврдили пријем протеста. Одговор, који је П. Е. Господин Вилсон, Предједник Савезних Држава, упутио првом потписнику протеста (бившем министру, г. П. Вучковићу), гласи овако:

Париз, 17. јануара 1919.

Поштовани господине,
Предједник ме моли да вам потврдим пријем писма од 16. јануара, које сте потписали ви и ваши другови, у име 527 црногорских грађана који сада бораве у Француској. Он ме моли да вам речем да је с интересовањем прочитао вашу изјаву, и да је на ствар једна од оних којој он посвећује своју веома брижљиву и накломену пажњу.

С искреним поштовањем
Г. Клов,
лични секретар Предједника

„ГРУДА ЗЕМЉЕ“

Политика насилна званичне Србије према Црној Гори свршила се онако како је било предвиђати: крвопролићем у земљи, а бламажом у иностранству.

Вијести о догађајима у Црној Гори грђе су по ужасне; извјештаји које саопштавамо, само су блиједа слика тих догађаја.

Црногорци су скочили на оружје да бране част и права своје земље од насилника...

Братска крв, на ужас свијету и на срамоту читавом нашем племену, лије се по нашем светом стијњу.

Чему све то? Зар јединству? Та зар нијесмо ми они који највише дадосмо на то!? Зар нијесмо ми носиоци и поборници те идеје? Не, није то за јединство, по је то против јединства.

Када смо, још прије три године, имали прилике говорити са једним тада активним министром србијанским и осуђивати политику званичне Србије према Црној Гори, рекли смо му, између осталог: Нема Црногораца који није за јединство. Ви сте на погрешном путу. Ваша политика ће доијети супротне резултате. Према Црногорцима не може успјети «македонска политика». Не заборавите да је душа Црногораца веома осјетљива. Она је као најфинији кристал. Ако га чувате, траје вјековима; такнете ли га, раздроби се у стотине комада.

Нажалост није послушана ова братска ријеч. Пошло се старим начином: у политици Србије према Црној Гори водили су ријеч људи плаћени из србијанског диспозитивног фонда.

Лаж, клевета, интрига су средства, употребљавана против Црне Горе!

Плаћени агенти Србије увјеравали су своје господаре да је с таквом политиком и црногорски народ, а да су против ње само «неколико плаћеника нејеских». О тога је званична Србија и учинила оно, што знамо и на што се ипо свијет зградио, т. ј. насилну анексију Црне Горе. Ни корупција појединца ни терор над масом нијесу помогли. Црногорци су устали да се разрачунају са званичном Србијом и с њеним агентима. Њихови су захтјеви тачно они, које смо ми од првог дана заступали. Они траже; реституцију Црне Горе, улазак њен у Југославију не «преко турског», како они то веле, него као слободна држава и — казну, а не награду, онима који за три пуне године издаваху своју отаџбину за готов новац.

У земљи крв, а споља срамота! срамота за све нас! Требало је ископати милион гробова, да се дође до заслужног репомеа српског народа, и да се, пред цивилизованим свијетом, спере крв са једне југословенске круне. Коцкари са народном чашићу опет су је умрљали крвљу, али најчистијом и најплеменитијом. Природно је, што тај гнусни чин није и неће бити ни од кога одобрен!

Fait accompli, систем Хабзбурга, пропао је... Савезници су преко својих представника на конференцији мира одбили да признају злочин према Црној Гори.

Вели се, херој је најсрећнији кад умире на бојном пољу. Нерон је био нормалан тек кад је гледао дивље звјерове гдје растржу невинне жртве. На ужас двадестом вијеку има и данас носилаца краљевске власти, који мјесто блијеска драгог камења сматрају да њихова круна треба да сјаји нуријуром невинне крви. Али не заборавите!... Круна црногорска је савијена огромним мукима и страховитим жртвама народа, а позлаћена крвљу мученика и сузама сиротица. Она је заједничко добро свих Црногораца, Она се не да пљачкати; она је што и — грудa земље Муктар-нашине.

ИЗЈАВА

ЦРНОГОРЦА, ОСЛОБОЂЕНИХ АУСТРИСКОГ РЪПСТВА

Када су се, послје примирја са Аустроугарском, наши мученици из концентрационих логора аустроугарских почели враћати својим опустјелим домовима, једна група од 120 дошла је у Ферару, у Италији, одатле су упутили Њ. В. Краљу шљедећу изјаву:

Онога дана када се, под ударом Вјечне Правде, разби царство Насилја и Неправде, — прескоше рошски ланци, који нас давнише три године дана. Ослободисмо се гвозђа аустриских окова, којим смо, послје очајне и херојске борбе, морали замијенити наше поломљене мачеве. Ослободисмо се, несиге аждаје, од чијег гњеза, требали смо зар и ми, код толико браће наше, понуити пуста гробља по Аустроугарској.

Дан љепше зоре, свануо је! Мрски нападач, враћа нам што је наше. Ваш вјечити сан остварен је!

Враћајући се данас, слободни, поносна чела и ведре душе, хитамо, да поздравимо, нашег дичног и славног Вођу, с којим дијелимо мучке и патње, за пола вијјека, тражећи, да заједно с Њим, уживамо плод, купљен животима браће и отаца наших и потоцима проливене крви.

И као што смо оног историског дана кобне Четрнаесте Године, вјерни традицијима Црне Горе и идејама њених владара, на Твој позив, драговољно пошли у огањ и смрт, да својим животима заштитимо историјске и културне тековине Југословена, тако и данас, позивајући се на Историју, на свето право Самоодређења, на Вјечну Правду, хитамо да Ти довикнемо поздрав:

Господару!

Ево нас опет с Тобом, готови, да се боримо, до последњег, против свакога, ко би дрзнуо, ускратити нам плодове наших крвавих жртава!

Молећи Ваше Величанство, да изволи примити срдечно честитање поводом великих празника Христово Рођења и Нове Године, желимо, да ова година буде велика и срећна за препорођењу Црну Гору, уласком на заслужно мјесто у Југословенску Заједницу, а последња Вашег боравка у изгнанству, те да Вас браних дана видимо под гордим Ловћеном, гдје Вас жељно очекују у животу претстали мученици и хиљаде гробова наше браће, пале од Јавора до Јадранског Мора, те, да ослобођене планине одјекну од усклика:

Да живи Њ. Величанство Краљ и Господар Црне Горе, Никола I! Да живи Црна Гора! Да живи Југославија!

Ферара, (Италија) 3. јануара 1919.

Симо П. Иваншевић, студент филозофије, наредник; Ђорђе Р. Контић, наредник, студент; Никола Мучалица, редов; Михајло Шаулић, Веко Ракочевић, водник; Ђетко Станишић, Милосав Ђурковић, Милан Недић, Милосав Сицушевић, Јагон Недић, Рашо Кавешки, барјактар Новина Гаговић, Миливоје Росић, Игњат Ђедовић, Љубо Вучераковић, Богдан Живковић, Тодор Томић, Мило Вучераковић, барјактар Јеврем Бадићар, Радивој Недић, Милош Карабасић, Вајо Радмиловић, Радоша Вулић, Милан Радевић, Томица Гудец, Вуко Секуловић, наредник Милосав Дрљевић, Радосав Рачић, Божина Стојановић, Вуко Делић, Илија Шћепановић, Милош Шћепановић, Васо Лековић, Нико Шћепановић, Петар Пешкић, Петар Росић, Богдан Гарчевић, жандар Гојко Радојчић, Видак Жугић, Раде Поповић, Теофан Раденовић, Јован Ђулафић, Мирко Живковић, Миливоје Шалић, наредник Раде Мијовић, Лекина Кепојевић, Живко Такевић, Михајло Новчић, Ђукап Лакшевић, Никола Каудић, Панто Асовић, полуводник Јаков Бадићар, жандар Вуле Митровић, Јаков Ашић, Вукадин Вукановић, Милош Обрадовић, Илија Лашић, жандар Мирко Рудић, Овчина Васљевић, Вујадин Шћепановић, Неђељко Терзић, Вуле Радовић, Милија Дубљевић, наред-

ник Димитрије Лазовић, Богдан Ласица, Вуксан Будинић, Милосав Савовић, Васо Карадаглић, Нојак Кнежевић, Михајло Секулић, Машан Меденица, Радоша Меденица, Миланка Меденица, Сретко Радовић, Влајко Владојевић, Никола Бојевић, Симо Рајчевић, Милован Чолић, Марко Мартинић, Илија Буковић, Цвијат Мумић, Лазар Чолић, Миливоје Младен Саво Радовић, Милосав Радовић, Драгутин Миликовић, Ђорђе Шћекић, Јово Јовановић, Ђорђе Рогач, Душан Кикивић, Владо Вулић, Новак Станковић, наредник Ристо Марановић, Радосав Ђуровић, Димитрије Боковић, Милорад Петрић, Петар Рогач, Илија Лековић, Драго Брајовић, Стјепан Маузер, Петар Илић, Павле Јовановић, Павић Пајовић, Спасоје Зудевић, Јово Врзлачић, Милија Шекуларич, Павле Јовановић, Андрија Бабић, Марко Кикивић, Милија Брадетић, Крсто Ковачевић, Јово Вучуровић, Алекса Ускоковић, Косто Бозетић, Ђорђе Мандић, Мићо Бојовић, Константин Томчић, Шћепан Васљевић.

ИЗ СТРАНЕ ШТАМПЕ

La Russie Nouvelle, париски орган руских патриота и приака, у неколико бројева, са традиционалном руском симпатијом према Црној Гори прати нашу борбу за право Црне Горе. У једном од најновијих бројева изражава се овако:

«Ратни циљеви Црне Горе и Одбор за народно уједињење. Под тим натписом парадирају у Gazette de Lausanne напади против наших пријатеља Црногораца. Напади су управљени против Краља Николе и његове породице, а писач им је г. Јанко Спасојевић, адвокат и бивши министар правде. — Отпуштени из службе због неких интрига. Нећемо разирављати гадне тулабе које он протурје. Циљ му је да изазове народ против свога владара, а под изговором да ће тим извести југословенско уједињење. Па зар је то пут и начин за уједињење; зар не-слугом и завадом мисли он постити уједињење? Зар је то патриотски, на бојном пољу помутити војску и војсковођу. Како да г. Спасојевић не увиђа да је крајњи циљ свих Словена да извојују себи независно мјесто у Европи и моћан утицај на развој будућих крупних догађаја. — зар не увиђа да се то може постити слугом и споразумом! «Нечасни напади» рекосмо јуче, а данас понављамо исто, мичући их ногом од себе.

— Прокламацију Њ. В. Краља Југословенима прошафа чланком «Vers l'ideal»: Манифест Краља Црне Горе је исто прави програм једне политичке акције. Лијени и рјечити прогласи великога и некрога пријатеља Русије доносило у језички, на челу листа, јер он сардржи читав програм политичке акције с којом би требало да се сагласе сви братски народи. — Живно се сјећамо оних знаменитих ријечи Александра III: да је Никола I највећи пријатељ Русије. Ми захваљујемо краљу црногорском што је он први послао поздрав нашој данас несрећној отаџбини која ће, убрзо рестаурирана под једном моћном националном владом, вазда бити вјеран пријатељ Црној Гори и њеном владару.

Велики енглески лист «Morning Post» објавио је овај интервју са г. д-р Филипом Добрецићем, делегатом Кр. Владе у Лондону:

Имали смо прилику интервјуисати г. д-ра Ф. Добрецића, црногорског делегата у Лондону, поводом вијести које су се последњих дана проносиле у страпој штампани. Угледни посланик Црногорске Скупштине, писач о балканским политичким питањима, изјавио је ово:

«Црна Гора је за пет вјјекова била чувар и бранилац слободе, и онда када остале балканске државе бијаху под пресијом турске империје. Малеши црногорски народ очувао је своју слободу по цијелу великих жртава и страдања. Црна Гора била је најсвјетлија звијезда српских земаља у коју су биле управљене очи свих подлачаних Срба и Југословена, јер сви се надаху да ће, одржањем њене слободе, и они добити своју независност. Црна Гора била је прва, која је објавила рат Турској 1912., и подијела огромне жртве за подлачану браћу; у другом балканском рату послала је војску од десет хиљада Србији као помоћ противу Бугара; од те војске већи је дио рањен и изгинуо.

По објави рата од стране Аустрије Србији, Црна Гора није оклијевала ни један час да скочи у помоћ српском народу ма да је и сама била потпуно исцрпљена и лишена свих потребних средстава, иза два балканска рата. За годину и по дана она се борила са успјехом противу Аустро-Нијемаца. Особито у јесен 1915., она је омогућила поплачење српским армијама кроз њено сонетвено зе-

мљиште и кроз Арбаију, обалама Јадрана. Међутим послје балканске катастрофе и након што је српска територија била окупирана, црногорске трупе нашле су се у безизлужном положају; а пошто је оступање било немогуће и повести у дјело, оне су биле опколене и потиснуте много јачим снагама Аустро-Нијемаца, и у таким приликама, заробљене; особито влада узети у обзир то да им никаква помоћ Савезника није могла стићи.

Као и у раније доба, Црна Гора имаће шта задаћу да се бори за слободу свих Срба и Југословена; тако исто, за да њекоки циљ и за уједињење свих југословена; она је ступила у овај велики рат! Црна Гора није против јединства са југословенским земаљама, као што неки балкански политичари хоће да докажу, — али она је против начина, којим би они хтјели да ријеше то питање и да апектирају њену територију. Црна Гора као слободна савезничка држава уљегла је добровољно у ову борбу, она треба да има слободан глас, достојну улогу и директно да буде заступана на конференцији мира. Савезници, за њихов сонетвени претијак, никако то не смију дозволити, да права једнога најмањег Савезника буду потчињена.

У сагласу са осталим балканским прогласима, црногорско питање мора доћи на дискусију на конференцији мира, а црногорском народу мора се дати слобода да сам одлучи о својој унутрашњој ствари, и о уједињењу са осталим југословенским покрајинама.

Наше будуће јединство мора се ослањати на доброј организацији, на начелима демократије и на основи једнакости, правде и поштовања свачијих права, а никакав притисак не смије бити дозвољен који би могао сирјечити прави израз народне воље.

По стварним вијестима које сам примио из Црне Горе, могу рећи то, да митинг одржан у Подгорици, био је скроз незаконит и неправедан јер сви изасланици, изабрани за тај митинг, и који учествоваше у њему, овим су под пресијом и преваром агената и партизана, а црногорских противника, и тако су они били приморани да гласају за уједињење са југословенима као и диспозитију краља.

Само у сагласу са црногорским уставом могуће је да скупштина, изабрана прије рата, или која буде легално изабрана путем нових избора — народ може ријешити о својој судбини. Не само будући развој југословенских земаља, него и европски мир зависеће од правданог рјешења које има бити донесено на конференцији мира.

Црна прва дужност јесте, изјегавати све што може да подстиче на супремацију појединих елемената југословенског племена — исто тако, намећу осталим балканским државама. Дипломатичка питања за нас су споредна; ми бранимо и стојимо чврсто на основи народних права.

Облик и уредба наше опште будуће државе биће ријешена послје конференције мира, — остављајући југословенским земаљама да уреде то питање по овом изборном праву, и како оне хоће; да ли федеративну уједињену државу, да ли монархију, или републику.

— Њујоршки часопис The Outlook, у свом броју од 27. новембра, говорећи на уводном мјесту о тенском стању Немачке која моли Америку за исхрану, вели: «Црногорци су мали народ, али су наши Савезници; и код њих данас влада глад, а ми још ништа нијесмо за њих учинили». Прије по поможемо непријатељској Немачкој, зар није право да најприје поможемо своје вјерне Савезнике?

Цети лист доноси под натписом The Balkan Question серију чланака о балканским државама. Пошто је већ објавио мјеродавна мишљења, румунског и трчког представника, у овом броју саопштава, под натписом The aspirations of Montenegro, мишљење и црногорског представника г. генерала Гвозденовића. У чланку је највише ријеч о срамној кампањи која се противу Црне Горе води од извјесне групе људи, и којој је израз злогласна Крфска декларација са њеним империјализмом. Што се тиче будуће Југославије, она ће се моћи одржати само у том случају ако се сви саставни њени дјелови буду слободно изразили за њу у својој конституанти. Свако насље имаће алих посљедица на Балкану, чији народи нијесу тријели насље ни Аустријско ни Турско, а како ли насље једнога од својих чланова...

«Нагла пронаст Немачке, а с њом и пангерманства, и прихватање Вилсонових принципа да сваком мирољубивом народу припада право самоопредељења, учинили су да је Крфска декларација данас изгубила сваки значај баш као и Берлински уговор. Значило би никакоу вриједност не давати опоме што су Сједињене Државе и сви Савезници признали као највишу светињу, кад би се Црној Гори, која је малена по простору али велика по свом значају, одрекло рестаурирање и њено свето право.»